

INVENTERING AV SKYDDSVÄRDA TRÄD

ULLERÅKER, UPPSALA KOMMUN

2026-03-02

wsp

UPPDRAGSNAMN

Kompletterande inventering av skyddsvärda träd - Ulleråker. Pernilla Vesterberg, Douglas Skarp, Maja Bladh
Ulleråker MEX, Ulleråker centrala.

FÖRFATTARE

UPPDRAGSNUMMER

10348022, 10337793, 10337447

DATUM

2026-03-02

INVENTERING AV SKYDDSVÄRDA TRÄD

Ulleråker, Uppsala kommun

KUND

Uppsala kommun

Stadsbyggnadsförvaltningen

Stadshusgatan 2

753 75 Uppsala

Tel: 018-727 40 58

KONSULT

WSP Earth & Environment Sverige

Dragarbrunnsgatan 41

753 20 Uppsala

Besök: Dragarbrunnsgatan 41

Tel: +46 10-722 50 00

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Emma Carmelid, *projektledare Centrala Ulleråker och Södra Ulleråker*
Stadsbyggnadsförvaltningen
Tel: 018 – 727 05 54
E-post: emma.carmelid@uppsala.se

Marcus Ekström, *projektledare Tallstråket*
Tel: 018 – 727 46 85
E-post: marcus.ekstrom@uppsala.se

Andreas Bjarnert, *projektledare Hospitalet*
Tel: 018 – 726 02 59
e-post: andreas.bjarnert@uppsala.se

Malin Delvenne, *gruppchef,
Miljöprövning och ekologi, WSP Sverige AB*
Tel: 010 – 722 50 58
E-post: malin.delvenne@wsp.com

Pernilla Vesterberg, *utredare,
Miljöprövning och ekologi, WSP Sverige AB*
Tel: 010 – 721 11 87
E-post: pernilla.vesterberg@wsp.com

Douglas Skarp, *utredare,
Miljöprövning och ekologi, WSP Sverige AB*
Tel: 010 – 721 17 32
E-post: douglas.skarp@wsp.com

Maja Bladh, *utredare,
Miljöprövning och ekologi, WSP Sverige AB*
Tel: 010 – 721 17 77
E-post: maja.bladh@wsp.com

DOKUMENTINFORMATION

Denna PM är framtagen av WSP Sverige AB, Uppsala.

Följande personer har medverkat:

Pernilla Vesterberg – Inventering, rapportering och kvalitetsgranskning

Douglas Skarp – Inventering och rapportering

Malin Delvenne – Kvalitetsgranskning

Maja Bladh – Rapportering

Omslagsbild: Foto på särskilt skyddsvärd tall i Ulleråker

Samtliga foton i rapporten är tagna av WSP om inte annat anges.
Bakgrundskartorna innehåller fastighetskartan och ortofoto (Lantmäteriet)
samt den topografiska webbkartan (öppen geodata) från Lantmäteriet.

UPPDRAGSNAMN
Kompletterande inventering av
skyddsvärda träd - Ulleråker.
Ulleråker MEX, Ulleråker
centrala.

UPPDRAGSNUMMER
10348022, 10337793, 10337447

FÖRFATTARE
Pernilla Vesterberg, Douglas
Skarp, Maja Bladh

DATUM
2026-03-02

URSPRUNGSDATUM
2023-10-13

ÄNDRINGSDATUM
2023-12-05
2025-06-19
2026-02-16

Granskad av
Malin Delvenne, WSP
2023-10-12
2023-12-05
2025-06-19

Pernilla Vesterberg, WSP
2026-02-26

INNEHÅLL

1	BAKGRUND OCH SYFTE	5
1.1	OMRÅDESBESKRIVNING	5
2	METOD	7
2.1	TRÄDINVENTERING	7
2.1.1	Icke inhemska trädarter	8
2.1.2	Naturvårdsarter	8
2.1.3	Hålträd	8
2.2	RAPPORTERING	9
2.3	LEVERANS	9
3	FÖRSTUDIE	9
3.1	TIDIGARE GENOMFÖRD INVENTERING	9
3.2	INVENTERING AV TRÄD VID LÄGERHYDDSVÄGEN	10
4	RESULTAT	10
4.1	SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA TRÄD	11
4.2	NATURVÄRDESTRÄD	12
4.3	NATURVÅRDSARTER PÅ TALL	12
4.3.1	Reliktbock	12
4.3.2	Tallticka	13
4.3.3	Blomkålssvamp	13
4.3.4	Grovticka	13
5	SAMLAD BEDÖMNING	13
6	REFERENSER	15

BILAGOR: Bilaga 1 - Inventeringsresultat (excelfil)

Bilaga 2 - Resultatkartor

1 BAKGRUND OCH SYFTE

WSP Sverige AB har på uppdrag av Uppsala kommun genomfört flera trädinventeringar i Ulleråker, Uppsala kommun. Områden som inventerades ingår i ett större planprogram för Uppsala kommun. Områdets träd har tidigare inventerats av Upplandsstiftelsen 2013 men i samband med framtagandet av tre detaljplaner finns ett behov av en uppdaterad inventering av särskilt skyddsvärda träd som är inmäta med större noggrannhet än den tidigare inventeringen. Parallellt med inventeringen pågick därför en inmätning av samtliga träd som inventeringen sedan utgått från. Inventeringar har genomförts i flera omgångar varvid detta dokument har uppdaterats med tillkommande resultat.

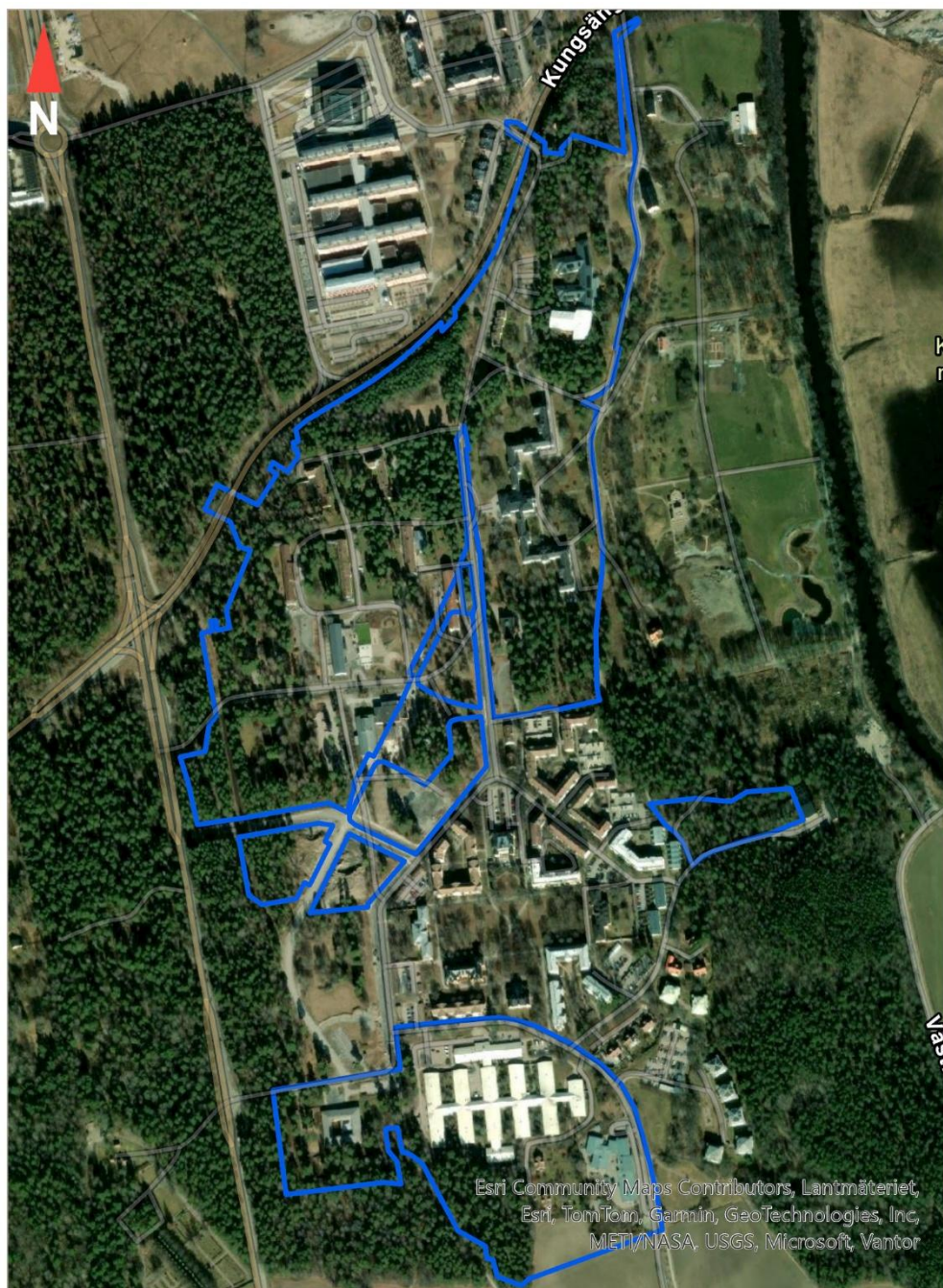
Syftet med inventeringarna var att kartlägga förekomst av särskilt skyddsvärda träd och övriga träd med naturvärden, exempelvis med håligheter eller fridlysta och rödlistade arter.

Påverkan på särskilt skyddsvärda träd eller annan åtgärd som kan väsentligt ändra naturmiljön kan kräva samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Åtgärder som omfattas av förbud gällande fridlysta arter eller deras livsmiljö enligt 4–9 §§ artskyddsförordningen kan kräva dispens enligt 14 och 15 §§ samma förordning. Även när behov av prövning saknas ska de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. 3 § miljöbalken tillämpas vilket innebär att verksamhetsutövare ska vidta skyddsåtgärder för att förebygga, hindra eller motverka skador på miljön.

1.1 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet är ca 43 hektar stort och består av detaljplaneområdet för Norra Ulleråker, Tallstråket och vissa anslutande skogsområden samt Hospitalet, Sagan och delar av Södra Ulleråker. Inventeringen har även inkluderat ett mindre område kring Henry Säldes väg (Figur 1). Inventeringsområdet har även omfattats av planerade eller pågående arbete med detaljplaner i olika skeden.

Inventeringsområdet är en del av ett större tallnätverk som växer på sandavlagringar i anslutning till Uppsalaåsen och sträcker sig mellan Kronparkens naturreservat och Ulleråker. Barrskogsbeståndet runt Ulleråker utmärks genom det höga antalet 300-åriga tallar och jättetallar med diametrar på runt 1 meter och en höjd på över 30 meter. Tallnätverket, som innan byggandet av Kungsängsleden var ett sammanhängande barrskogsområde, har successivt splittrats upp i takt med att vägar, sjukhusbyggnader och vanliga bostäder uppförts (Upplandsstiftelsen, 2013). Delar av området har historiskt sett använts som militärt övningsområde, betesmark och kunglig jaktmark. Dessa typer av aktiviteter har gynnat tallbeståndet då det har hindrat uppväxande gran- och lövsly. Naturvärdena i skogsområdet runt Ulleråker är starkt kopplade till gamla träd och död ved och hittills har 26 rödlistade arter och ett antal signalarter identifierats, varav många tallevande insekter och svampar (Uppsala kommun, 2018). En liknande mängd grova, gamla tallar finns på få andra platser i Sverige (Upplandsstiftelsen, 2013).

Teckenförklaring

 Inventeringsområden

0 60 120 180 240 300 Meters
© Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Figur 1. Inventeringsområdet för trädinventeringen.

2 METOD

2.1 TRÄDINVENTERING

Inventeringar av naturvärdesträd gjordes enligt metoden *Inventering av naturvärdesträd* (Calluna 2019) där kriterierna följer anvisningar i Naturvårdverkets manual för inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet (Naturvårdsverket 2009) samt Skogsstyrelsens *Handbok för nyckelbiotopsinventering* (Skogsstyrelsen 2013). Detta innebär att håligheter, naturvårdsarter och andra naturvårdsintressanta aspekter eftersöks och dokumenteras. Resultatet för inventering följer ovan nämnd metod och redovisas i en separat excel-fil (bilaga 1). Träd registrerades endast om de bedömdes vara särskilt skyddsvärda träd eller naturvärdesträd (för definition, se nedan). Inventeringen utfördes vid åtta tillfällen under 2022 – 2023 (under september 2022 och januari, februari, september och november 2023) av Pernilla Vesterberg, Douglas Skarp, Måns Svensson, Elsa Fogelström och Samuel Johnson. Under 2025 har fem kompletterande inventeringar genomförts under februari, maj, november och december av Douglas Skarp, Samuel Johnson, Karin Halldin och Marie Melander. Under 2026 har ytterligare en kompletterande inventering utförts under januari av Marie Melander och Elin Lönnberg.

Laserinmätning av trädens position har gjorts med laserscanning, där trädens exakta position och stamdiameter kan utläsas. Inför inventeringen levererades trädens position i form av punkter i en shapefil som även innehöll trädens diameter och individuella ID-nummer. Endast de inmätta trädpunkterna med en diameter på över 40 cm eftersöktes och inventerades då grovlek är ett av kraven för att ett träd ska klassas som särskilt skyddsvärt. Träd med övriga naturvärden brukar också sällan vara klenare än 40 cm i diameter. Vissa gränsfall har dock inkluderats om trädet anses haft betydande kvaliteter. När en trädpunkt identifierats i fält genom dess placering, förhållande till omkringliggande träd och diameter gjordes en bedömning av trädets naturvärden som i så fall registrerades i protokollet, tillsammans med trädets unika ID-nummer.

När ett inmätt träd identifierats i fält gjordes en bedömning om det uppfyllde kriterierna för Naturvårdsverkets definition av ett särskilt skyddsvärt träd (Naturvårdsverket 2009). Enligt denna definition avses ett särskilt skyddsvärt träd något av följande:

- **Jätteträd**; träd med stamdiameter ≥ 1 meter på det smalaste stället under brösthöjd.
- **Mycket gamla träd**; gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- **Grova hålträd**; Träd ≥ 40 cm i stamdiameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i stam eller gren.

Kriterierna omfattar både levande och döda träd.

I samband med Upplandsstiftelsens inventering av träd i Ulleråker gjordes en provborring av tallar i Kronparken som visade att de flesta grova tallar med en omkrets på mer än 200 cm i området hade uppnått en ålder på 200 – 360 år. Detta motsvarar en diameter på drygt 60 cm. En diameter på 60 cm eller mer har därför användes som ett ålderkrterium för tallar som bedöms vara minst 200 år gamla. Även tallar med en mindre diameter har tagits med om de visat tydliga tecken på hög ålder. Denna metod applicerades endast på tallar då andra trädslag saknar ett liknande gränsvärde.

Enligt Callunas metod från 2019 registrerades även träd med naturvärden som inte uppfyllde kraven för att vara särskilt skyddsvärda. Träd som klassades som naturvärdesträd utgjordes av bland annat grova träd, grova döda stående/liggande träd och träd med förekomst av naturvårdsarter. Då naturvärdena i Ulleråker främst är kopplade till gammal tallskog gjordes

bedömningen att alla tallar med en diameter på mellan 50 – 60 cm skulle registreras som efterföljare till särskilt skyddsvärda träd. Även alla ekar mellan 50 – 79 cm i diameter registrerades som efterföljare.

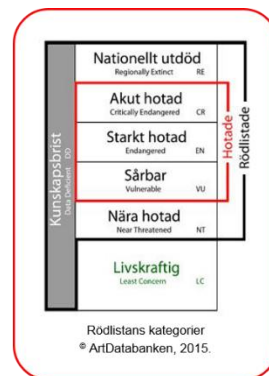
2.1.1 Icke inhemska trädarter

Vid denna inventering har icke inhemska träd inkluderats trots att de inte är naturligt förekommande i Sverige, då de fortfarande kan ha betydelse för biologisk mångfald. Icke inhemska träd har bedömts utgöra naturvärdesträd i de fall de uppnått en diameter på över 60 cm för barrträd och över 50 cm för lövträd, samt hyser minst en annan viktig kvalitet för biologisk mångfald, till exempel om de har håligheter, är tidigt/rikligt blommande arter eller har förekomst av mulm. Icke inhemska träd med en diameter över 1 m, eller hålträd med en diameter över 40 cm, har bedömts som naturvärdesträd utan extra kriterier. Andra undantag kan förekomma men ska då motiveras.

2.1.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och sökning efter naturvårdsarter är möjligt i Artportalen.

Artportalen är en oberoende samlingsplats för fynd av arter som finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Rödlistan (Artdatabanken 2020) är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN). Denna inventering har inte inkluderat någon riktad inventering av naturvårdsarter men i de fall de har påträffats har de noterats och vägts in i bedömningen.

2.1.3 Hålträd

Hålträd utgör viktiga livsmiljöer för ett flertal hotade arter. Fåglar och fladdermöss kan nyttja trädhåligheter som boplats eller viloplats, vilket gör att hålträd ofta är kopplade till artskyddet för dessa artgrupper enligt 4 § respektive 4 a § artskyddsförordningen. Hålträd kan också utgöra lämpliga substrat eller livsmiljöer för mossor, lavar, svampar och insekter. Den mulm som ofta förekommer i håligheterna utgör en särskilt attraktiv miljö för skalbaggar (Skogsstyrelsen, 2020, Artdatabanken, 2026).

På grund av hålträds nyckelfunktion för biologisk mångfald har de särskilt skyddsvärda träd som har håligheter tydligt markerats ut. Träd med håligheter som inte når upp till definitionen för grova hålträd (≥ 40 cm diameter med utvecklad hålighet i stammen) och därför inte når kriterierna för särskilt skyddsvärt träd, har i stället tagits med som naturvärdesträd.

2.2 RAPPORTERING

Resultaten från de genomförda inventeringarna redovisas i detta PM med tillhörande bilagor som utgörs av en excelfil med samtliga inventeringsresultat och resultatkartor. En del träd har efter genomförd inventering avverkats eller fallit av naturliga orsaker. Dessa träd är fortsatt redovisade i detta PM inklusive bilagor och dwg-fil.

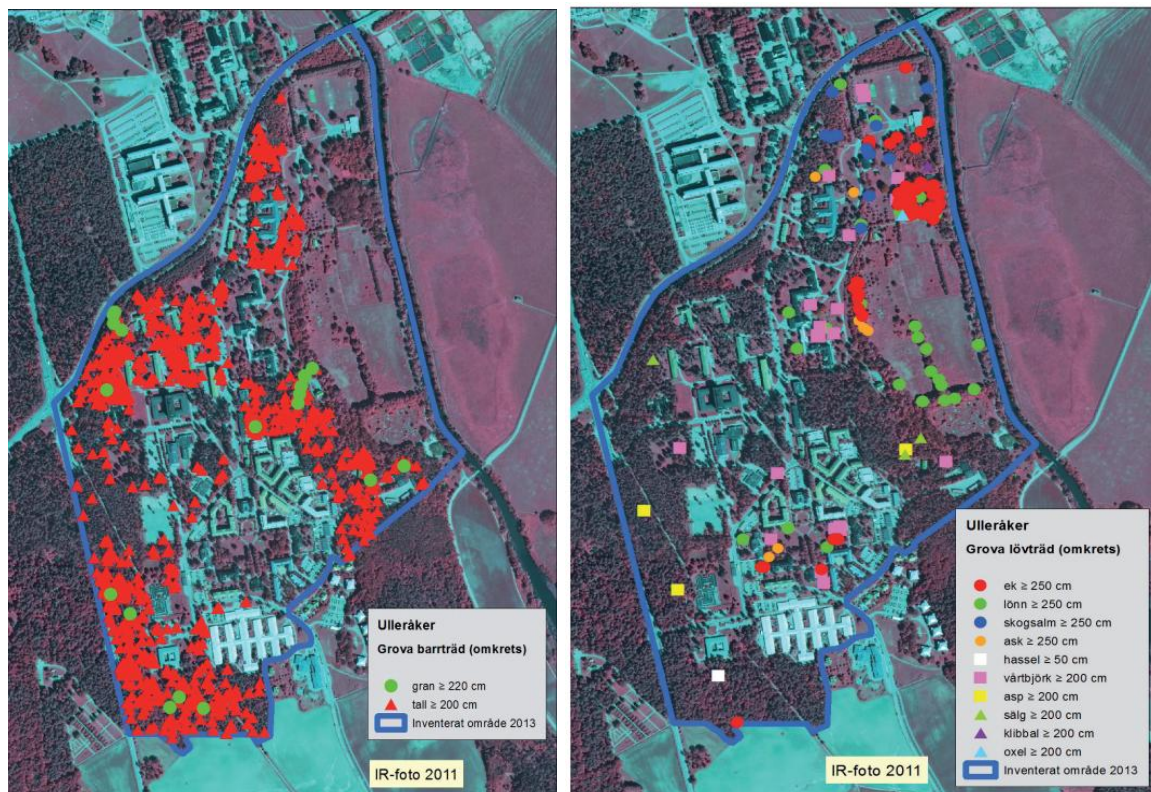
2.3 LEVERANS

För att se exakta positioner av de registrerade träden och deras respektive naturvärden, se inventeringsresultatet (Bilaga 1) och den dwg-fil som levereras inom ramen av det separata inmätningprojektet. Träd-ID från Bilaga 1 överensstämmer med numreringen i dwg-filen.

3 FÖRSTUDIE

3.1 TIDIGARE GENOMFÖRD INVENTERING

År 2013 genomförde Upplandsstiftelsen, på uppdrag av Uppsala kommun, en översiktlig naturinventering av Ulleråkerområdet. Syftet med inventeringen var att kartlägga grova träd och naturvårdsarter inom ett område på 104 hektar (Figur 2). Totalt noterades 686 tallar med en stamomkrets på minst 200 cm i brösthöjd och 19 granar med en omkrets på minst 220 cm. Träden mättes in med en vanlig handhållen GPS. Det bedömdes även finnas drygt 1 000 grova tallar i hela Kronparksområdet. Det noterades även 126 grova lövträd inom inventeringsområdet där de vanligaste bestod av ek, lönn och björk. Området bedömdes ha mycket höga naturvärden då det bland annat påträffats "gammelskogsarter" som rynkskinn (rödlistad som VU) och vintertagging (rödlistad som NT). Vid inventeringen 2013 hittades även fem fynd av reliktböck (äldre gnagspår) i skogsområdet vid Lundellska skolan. Vid tidpunkten för inventeringen (2013) gjordes bedömningen att det troligtvis finns en livskraftig population kvar i området runt Lundellska skolan (Upplandsstiftelsen, 2013). Här hittades även spår av skarptandad barkborre (NT). Andra naturvårdsarter som observerats vid Upplandsstiftelsens inventering i aktuellt inventeringsområdet kan ses under avsnitt 3.2 – Tidigare artfynd.

Figur 2. Kartor över inventeringsområde och fynd av grova barr- och lövträd från Upplandsstiftelsens inventering 2013.

3.2 INVENTERING AV TRÄD VID LÄGERHYDDSVÄGEN

WSP Sverige AB genomförde i september 2022 en trädinventering i ett 0,5 ha stort skogsområde öster om Lägerhyddsvägen i Ulleråker, på uppdrag av Uppsala kommun. Inventeringen gjordes i samband med att en skytteltrafiklösning där Lägerhyddsvägen passerar på bro över Kungsängsleden undersöks. I samband med detta utreds möjligheten att förbättra framkomligheten för gångtrafikanter över bron med en gångbana. Då gångbanan planeras dras mellan Lundellska skolan och bron, genom skogsområdet, riskerar ett antal träd att påverkas negativt och deras naturvärden behövs därför kartläggas. Eftersom inventering vid Lägerhyddsvägen genomfördes med liknande metod som inventeringen för innevarande rapport, kunde de träd som överlappade med de laserinmätta trädpunkterna inarbetas i resultatet och presenteras tillsammans i Bilaga 1 och 2. Detta har gjorts för att underlätta för kommunens hantering av skyddsvärda träd i Ulleråkerområdet.

4 RESULTAT

Området som inventerades består av ett stort antal grova tallar med inslag av lövträd som ek, lönn, alm och ask. Totalt registrerades 871 särskilt skyddsvärda träd och 599 naturvärdesträd (Figur 1 – 6, Bilaga 2). Resultatet av inventeringen kan ses i tabellform i Bilaga 1. De individuella trädnumren i tabellen stämmer överens med de angivna i den levererade dwg-filen från inmätningen av träden. Stora delar av beståndet består av mycket grova träd med diametrar mellan 60 – 110 cm i diameter. Delar av området är påverkat av igenväxning, vilket innebär att tallar som troligtvis tidigare varit solbelysta nu till stor del är beskuggade av uppväxande lövträd

och sly, främst i de mest norra och södra delarna. En viss del av de skyddsvärda träden och naturvärdesträden består av döda stående eller liggande träd.

4.1 SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA TRÄD

871 träd bedömdes vara särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets definition (Naturvårdsverket, 2009). Dessa träd är relativt jämnt utspridda inom inventeringsområdet.

De särskilt skyddsvärda träden utgörs av 816 tallar, 19 lönnar, 13 apel/päronträd, nio björkar, fyra sälgar, tre askar, tre prunus, en bok, en oxel, en hagtorn och en skogsek (Bilaga 1). Av de särskilt skyddsvärda träden utgjordes 796 av mycket gamla träd (över 200 år), 142 av grova hålträd och 21 av jätteträd. 74 av träden uppfyllde både kriterier för mycket gamla träd och kriterier för grova hålträd.

De naturvårdsarter som hittades på eller vid de särskilt skyddsvärda träden var tallticka (NT), gnagspår av reliktböck (NT) och grovticka. Generellt var lav- och mossfloran på träden trivial, med vanligt förekommande arter som till exempel blågrå mjöllav och trädhättemossa. Under 2025 påträffades dock kornflarnlav (NT) på två tallar. Det är dock troligt att arten förekommer på fler träd i området, men på grund av att den är svår att skilja från vanlig flarnlav bedömdes artbestämning på flertalet träd vara för tidskrävande.

Två av träden, en vårtbjörk och en tall, har efter utförd inventering avverkats.

Figur 3. Foton på två särskilt skyddsvärda träd. Trädet till vänster hade flera håligheter och tallen till höger bedömdes ha uppnått en ålder på över 200 år.

Figur 4. Foton på två av jätteträden med diameter på över 1 meter.

4.2 NATURVÄRDESTRÄD

599 av de inventerade träden bedömdes inte uppfylla kraven för att vara särskilt skyddsvärda träd men har egenskaper som innebär att de kan klassas som naturvärdesträd (Calluna, 2019, Bilaga 1). De 599 naturvärdesträden utgjordes av 359 tallar, 66 lönnar, 60 björkar, 29 sälgar, 23 ekar, 14 aspar, elva granar, elva oxlar, sju lärkar, fem hästkastanjer, fem lindar, tre almar, två askar, två häggar, en apel och en rönn. 379 träd (samtliga tallar och ekar) bedömdes som naturvårdsträd då de klassades som efterföljare till särskilt skyddsvärda träd. Övriga bedömdes ha naturvärden då de utgjorde grova träd (enligt Callunas definition) eller hade förekomst av naturvårdsarter. Träden hade uppmätta diametrar på mellan 37 – 98 cm. Fem av naturvärdesträden hade håligheter och är i dwg-filen markerade som hålträd.

På träden identifierades sex naturvårdsarter; talticka, spår av reliktböck, blomkålssvamp, gulvit blekspik, svartöra och lönnlav.

Två av träden, två oxlar, har efter utförd inventering avverkats.

4.3 NATURVÅRDSARTER PÅ TALL

4.3.1 Reliktböck

Reliktböcken är en 1 – 1,5 cm lång skalbagge som lever i solexponerade, gamla tallar. Skalbaggen är rödlistad som NT (nära hotad) och är sällsynt och mycket lokal. De vuxna skalbaggarna syns sällan och spåren efter angrepp (kläckhål och kådutsöndring) kan observeras efter att reliktböcken lämnat trädet. Detta gör det svårt att uppskatta populationens storlek. De största hoten mot reliktböcken är att gamla och grova tallar försvinner och igenväxning av lövsly kring solexponerade tallar (Upplandsstiftelsen, 2013). Spår av reliktböck noterades på minst ett av de inventerade träden för denna rapport.

4.3.2 Tallticka

Tallticka är en flerårig svamp som lever på gamla, levande tallar. Arten är rödlistad som NT. Vanligtvis dödar svampen inte tallen, utan den kan fortsätta växa i tiotals år. Tallticka är en av få arter som kan röta levande tallar, vilket gör den viktig för fåglar och insekter som är beroende av ihåliga träd. Arten hittas oftast på tallar som är minst 150 år gamla vilket gör de sällsynta i produktionskog (Upplandsstiftelsen, 2013). Arten bedöms minska på grund av avverkning av äldre tallskog och solitära tallar i stadsmiljöer och parker. Arten gynnas av solbelysning och varma, vindskyddade miljöer med omväxlande luckighet (Artdatabanken, 2022). Talltickor observerades på nio särskilt skyddsvärda träd inom inventeringsområdet.

4.3.3 Blomkålssvamp

Blomkålssvamp är en parasit som orsakar röta på rötter och nedre stamdelar på barrträd, främst tall. Svampen är en signalart som indikerar höga värden kopplade till tallnaturskogar eller mycket gamla träd (150 – 200 år eller äldre). Samtliga tallar med blomkålssvamp bör bevaras som naturvårdsträd (Skogsstyrelsen, 2000).

4.3.4 Grovticka

Grovticka är en parasit och brunrötande vedsvamp som växer på stubbar, stambaser och på rötter dolda i marken till tall och mer sällan på andra barrträd som lärk och gran (Artdatabanken, 2023). Grovticka är främst knuten till naturskogsartad äldre barrskog och främst på tallar som är över 200 år gamla (Figur 5). Grovticka är en signalart som i barrskogsmiljöer indikerar höga naturvärden och kallas ofta för en "gammelskogsindikator" (Skogsstyrelsen, 2000).

Figur 5. Grovticka som växer på dolda rötter hos en av de jättetallar som inventerades.

5 SAMLAD BEDÖMNING

Sammantaget präglas inventeringsområdet av ett bestånd av gamla, relativt likåldriga tallar som är under igenväxning av yngre lövträd. Skogens struktur återspeglas i omkringliggande barrskogsområden i Ulleråker, där bland annat en kraftig gallring 1993 – 94 förändrat

skogsbeståndet från talldominerat till löv- och blandskog (Upplandsstiftelsen, 2013). Av de tre möjliga kategorierna för särskilt skyddsvärda träd dominerar *Mycket gamla träd* (äldre än 200 år). Det finns även inslag av både *Grova hålträd* och *Jätteträd*.

Förekomsten av hålträd indikerar att det inventerade området har värden för fladdermöss och fåglar, inte minst hackspettar. Förekomsten av liggande och stående grov död ved innebär att området också har värden för vedsvampar och insekter. Floran av trädväxande lavar och mossor framstår som förhållandevis fattig, dock hittades lavarna gulvit blekspik och lönnlav på enstaka träd.

Inventeringsområdet är redan idag till viss del bebyggt och avgränsat av bil-, gång- och cykelvägar men utgör ändå en viktig spridningslänk mellan tallbestånd runt Kronparken och hospitalträdgården i Ulleråker samt norrut längs Uppsalaåsen. Det faktum att särskilt skyddsvärda träd förekommer i relativt stor mängd och dessutom på vissa platser i stor täthet, gör att eventuella åtgärder för att gynna träden bör ta sikte på det sammanhängande skogspartiet snarare än enskilda träd.

Området bedöms ha förutsättningar för att hysa fladdermöss och det finns uppgifter (ej rapporterade) om att fladdermöss har observerats i anslutning till Lundellska skolan, och flera fladdermusinventeringar har genomförts inom eller i angränsning till inventeringsområdet (Väg & Miljö, 2024, Calluna, 2022). Eftersom både fladdermöss och insekter påverkas negativt av belysning bör nya ljuskällor anpassas efter omkringliggande naturmiljö och om möjligt avskärmas så att belysning mot träden undviks. Delar av området är påverkat av igenväxning och där kan utglesning av lövbestånd vara en rimlig åtgärd för att värna fortbeståndet av skyddsvärda tallar. Ett ökat inslag av lövträd innebär en försämrad tallföryngring och att befintliga tallar blir skuggade och får lägre naturvärden. Naturvårdsarterna tallticka och reliktbock som observerades vid inventeringen är två exempel på arter som gynnas av solbelysning. Eftersom tallar är känsliga för beskuggning kan uppförandet av bostadsbebyggelse i nära anslutning till träden försämra deras chanser till överlevnad. Även en felaktigt utförd schakt i närheten av trädens rotsystem kan orsaka att träden dör i förtid.

I samband med planerad exploatering av Ulleråker behöver sammanhängande skogsområden bevaras för att kunna utgöra en refug och spridningslänk för rödlistade arter knutna till äldre tallskog. Då en stor del av tallarna i området troligtvis har en ålder på mellan 200 – 350 år är naturvärdena hos dessa omöjliga att ersätta inom en överskådlig framtid. I stället bör möjligheten att flytta särskilt skyddsvärda träd som annars behöver avverkas undersökas.

6 REFERENSER

Artdatabanken (den 15 10 2022). Hämtat från Artfakta.se: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/>

Artdatabanken (2023). *Grovticka*. Hämtat från Artfakta.se:
<https://artfakta.se/naturvard/taxon/phaeolus-schweinitzii-5420>

Artdatabanken (2026). *Större brunfladdermus*. Hämtat från Artfakta.se:
<https://artfakta.se/taxa/100092/information>

Calluna (2019). *Inventering av naturvärdesträd - beskrivning av metod för inventering och inmätning. Version 2019-01-23*. Calluna AB.

Calluna (2022). *Redovisning av inventering av fladdermöss, främst väster om Fyrisån i Uppsala stad, 2022*.

Länsstyrelsen Hallands län (u.d.). *Särskilt skyddsvärda träd - samråd om åtgärder*.

Naturvårdsverket (2009). *Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet version 1:0*.

Skogsstyrelsen (2000). *Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog*. Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.

Skogsstyrelsen (2013). *Handbok för inventering av nyckelbiotoper*. Jönköping: Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsen (2020). *Målbild för god miljöhänsyn. Levande träd och buskar med naturvärden*. Jönköping: Skogsstyrelsen m.fl.

Upplandsstiftelsen (2013). *Naturinventering av Ulleråker i Uppsala*. Uppsala: Upplandsstiftelsen.

Uppsala kommun (2018). *Inrättande av naturreservatet Kronparken*. Stadsbyggnadsförvaltningen.

Väg & Miljö (2024). *Fladdermusinventering. Ulleråker. Uppsala kommun 2024*.

UPPDRAGSNAMN

Kompletterande inventering av skyddsvärda träd - Ulleråker. Pernilla Vesterberg, Douglas Skarp, Maja Bladh
Ulleråker MEX, Ulleråker centrala.

FÖRFATTARE

UPPDRAGSNUMMER

10348022, 10337793, 10337447

DATUM

2026-03-02

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 200 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB

Dragarbrunnsgatan 41

753 20 Uppsala

Besök: Dragarbrunnsgatan 41

T: +46 10-722 50 00

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

wsp.com

